

Atodiad Ychwanegol

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

**Ffermio Cynaliadwy
a'n Tir: Effeithiau Cytundebau
Masnach Amgen ar ôl Brexit ar
Amaethyddiaeth y DU**

Rydym yn ailgyhoeddi rhan o destun yr ymgynghoriad gwreiddiol ar gyfer *Brexit a'n Tir*, gan y nodwyd mân wall yn y ddogfen wreiddiol o ran sut y labelwyd un o'r ffigurau.

Mae'r ymchwil sy'n cynhyrchu'r amcangyfrifon hyn bellach wedi'i gwblhau ac mae modd gweld yr adroddiad llawn yn <https://research.ncl.ac.uk/esrcbrexitproject/outputs/>. Rydym felly yn ailgyhoeddi fersiwn gywir o grynodedb y dadansoddiad er mwyn bod yn hollol dryloyw ynghylch natur y dystiolaeth sy'n sail i'n cynigion.

Nid oedd y gwall yn berthnasol i hanfod yr ymgynghoriad ac nid yw'n debygol ei fod wedi effeithio ar yr ymatebion i'r ymgynghoriad.

Mae'r testun a ailgyhoeddwyd yn cyfeirio at y newidiadau a amcangyfrifir i brisiau nwyddau amaethyddol, cynhyrchiant a gwerth allbynnau'r DU, mewn perthynas â thri senario masnach ar ôl Brexit.

Dadansoddiad o'r senarios

1. Mae posibilrwydd y bydd Brexit yn achosi gwyrriad digynsail oddi wrth y fframwaith masnachu y mae busnesau ffermio a'u cadwyni cyflenwi'n gweithio ynddynt ar hyn o bryd.
2. Y ffordd orau o archwilio'r cyfleoedd a'r risgiau i wahanol is-sectorau yw trwy ystyried gwahanol senarios masnachu. Roedd is-grŵp Bord Gron Ysgrifennydd y Cabinet ar Dystiolaeth a Senarios a dadansoddiad FAPRI (Y Sefydliad Ymchwil Polisi Bwyd ac Amaethyddiaeth) a gyflwynwyd yn ein dogfen gynharach, "Brexit a masnach", ill dau'n defnyddio'r dull hwn fel y sail i'w hasesiadau.
3. Mae astudiaeth FAPRI yn nodi tri senario, a gaiff eu crynhoi yn Nhabl 1. Mae'r senarios yn esbonio effaith bosibl trefniadau masnachu gwahanol. Caiff y rhain eu cymharu â'r llinell sylfaen bresennol¹ er mwyn amlygu newidiadau bosibl gan ddibynnu ar y modd y bydd y DU yn gadael yr UE.
4. O ystyried y pwyslais gan fwyafrif ffermydd Cymru ar gynhyrchu cynnyrch llaeth, cig eidion a chig defaid mae'n rhesymol tybio y bydd yr effeithiau'n cael eu teimlo o leiaf yr un mor gryf yng Nghymru ag yng ngweddill y DU. Yn wir, ar gyfer cig defaid gall yr effeithiau fod yn gymesur uwch o ystyried y gyfran gymharol o weithgareddau cig defaid yng Nghymru. Daeth yr is-grŵp Bord Gron ar Dystiolaeth a Senarios i gasgliadau tebyg â gwaith modelu FAPRI. Mae eu hadroddiad hwy yn archwilio'r effeithiau bosibl yng Nghymru mewn mwy o fanylder ar draws ffermio, pysgota, coedwigaeth, bwyd a'r amgylchedd a'r goblygiadau ar gyfer cymunedau gwledig.²

Senario 1:

Cytundeb Masnach Rydd wedi'i Deilwra'n Arbennig gyda'r UE

5. Dan y senario hwn, nid yw Cytundeb Masnach Rydd cynhwysfawr ac wedi'i deilwra'n arbennig gyda'r UE yn achosi rhyw lawer o newid i'r sefyllfa weiddiol, gan alluogi "busnes fel arfer" i barhau heb unrhyw dariffau rhwng y DU a'r UE.
6. Efallai y bydd y senario hwn yn galluogi'r DU i ddatblygu bargeinion masnach trydedd wlad pellach dros amser, gyda hynny o bosibl yn creu cyfleoedd ar gyfer marchnadoedd allforio newydd ar gyfer ein cynnyrch amaethyddol. Gan ddibynnu ar natur y cytundeb masnach rhwng y DU a'r UE, mae'n bosib y gwnaiff y cytundeb hyn â thrydydd wledydd wneud Cymru'n fwy agored i effeithiau grymoedd allanol y farchnad.

¹ Mae'r llinell sylfaen yn ymwneud â'r cyfnod rhwng 2016 a 2025, ac mae'n cymryd bod y DU wedi'i integreiddio'n gyfan gwbl o fewn Marchnad Sengl yr UE a'r Undeb Tollau. Mae'r diwygiadau i'r Polisi Amaethyddol Cyffredin cyn 2013 yn parhau yn eu lle ar gyfer y llinell sylfaen

² https://llyw.cymru/gweithdai-cynllunio-senarios-ymadael-ar-ue-crynodeb?_ga=2.251123462.1858730080.1568100820-607375818.1562661829

Senario 2:

Gadael dan reolau Sefydliad Masnach y Byd (WTO) fel y Wlad Fwyaf Ffafirol

7. Dan y senario hwn, os yw'r DU yn gadael yr UE 'heb daro bargaen' bydd yn newid yn awtomatig i fasnachu dan reolau'r WTO gyda'r holl wledydd nes bod Cytundebau Masnach Rydd yn cael eu llofnodi. Bydd hyn yn ei gwneud yn ofynnol allforio a mewnfario nwyddau i'r UE a thrydedd wledydd dan reolau'r 'Wlad Fwyaf Ffafirol' gydag ystod o dariffau ar y nwyddau hynny. Mae'r tariffau ar gyfer cynnyrch anifeiliaid gyda'r uchaf yn yr ystod.

8. Mae adroddiad FAPRI yn awgrymu y gallai tariffau'r Wlad Fwyaf Ffafirol ar fewnforion bwyd gael effaith trwy wneud y mewnfario hynny'n anghystadluelol o'i gymharu â chynhyrchu cartref. Mae hyn yn creu'r potensial am gyfleoedd i gynhyrchwyr domestig ateb y galw yn lle cynnyrch wedi'i fewnfario. Dangosir effaith hynny gan y cynnydd o rhwng 15% a 30% yn y prisiau. Gallai ffermwyr eidion, er enghraifft, brofi cynnydd o ryw draean yng ngwerth yr allbwn wrth i fewnforion cig eidion ostwng.

9. Mae'r senario hefyd yn adlewyrchu'r ffaith bod risgiau sylweddol i is-sectorau sy'n ddibynnol ar allforion. Fel y nodir yn nadansoddiad FAPRI:

“mae cyflwyno tariffau'r Wlad Fwyaf Ffafirol yn lleihau chystadleurwydd ac felly meintiau allforion y DU i'r UE, sy'n arwain at gynnydd yn y cyflenwadau sydd ar gael yn y farchnad gartref. Mae'r effaith negyddol ar brisiau'n arbennig o amlwg yn y sector defaid oherwydd y symiau mawr o gig defaid sy'n cael eu hallforio i'r UE o'r DU ar hyn o bryd. Mae'r gostyngiad a ragwelir mewn prisiau'n cael effaith ddirwasgedig ar gynhyrchu cig defaid yn y DU ac felly ar werth yr allbwn”.

10. Mae hyn yn arbennig o berthnasol i amaethyddiaeth yng Nghymru gan fod cyfran fawr o gig defaid o Gymru'n cael ei hallforio i'r UE. Mae'r senario'n awgrymu bod gosod tariffau'r Wlad Fwyaf Ffafirol yn cynyddu'r costau i brynwyr yn yr UE yn sylweddol, gan achosi gostyngiad sydyn mewn allforion ac arwain at orgyflenwad cartref, gyda'r sefyllfa'n cael ei dwysau am fod proseswyr yn colli'r darnau o gig defaid sy'n amhoblogaidd ymhlith defnyddwyr yn y DU. Gallai hyn gael effaith negyddol ar gydbwysedd carcasau ac yn gwneud lladd defaid a phrosesu cig defaid yn weithgaredd llai hyfyw.

11. Gallai gostyngiadau yn lefelau cynhyrchu cig defaid gael effeithiau dilynol hefyd o ran maint y sector prosesu os na ellir cynnal trwybwn economaidd trwy gynnydd mewn meysydd eraill megis eidion. Heb y cynnydd hwn mewn cynnyrch

arall, byddai angen i ffermwyr mewn rhai ardaloedd gludo anifeiliaid ymhellach i gael eu lladd a'u prosesu, gan leihau eu cystadleurwydd ymhellach mewn marchnad â gorgyflenwad.

Senario 3:

Rhyddfrydoli masnach unochrog

12. Mae'r senario hwn yn dychmygu bod Llywodraeth y DU wedi defnyddio'i gallu i ostwng tariffau ar fewnfario ohoni'i hun er mwyn cadw codiadau yng nghost bwyd wedi'i fewnfario mor isel â phosibl.

13. Mae natur yr effeithiau ar wahanol sectorau amaethyddol yn y DU yn y senario hwn yn dibynnu ar ba mor agos y mae prisiau'r DU at brisiau bwyd byd-eang. Mae Ffigur 1 yn dangos sut y byddai pob sector yn dioddef yn y senario hwn, gyda chig eidion a chig defaid dan anfantais arbennig am fod cynhyrchwyr y nwyddau hynny yng ngweddill y byd yn gystadluelol iawn o ran eu costau. Mae'r adroddiad yn amlygu y byddai cynnydd mawr mewn mewnfario y cynnyrch hwn yn gostwng prisiau i'r defnyddiwr yn sylweddol ond ar draul rhoi pwysau sylweddol iawn ar bob sector amaethyddol, yn enwedig ffermwyr defaid ac eidion.

Tabl 2: Tri senario masnachu gwahanol o'i gymharu â'r llinell sylfaen³

Cytundeb Masnach Rydd wedi'i Deilwra'n Arbennig gyda'r UE (1)

- Y DU yn cadw mynediad heb dariff na chwota i'r UE a'r UE yn cadw mynediad heb dariff a heb gwota i'r y DU
- Y DU yn cadw strwythur tariffau'r UE gyda gweddill y byd
- Costau hwyluso masnach o 5% ar fasnach rhwng y DU a 27 yr UE

Tariff Ragosodedig Sefydliad Masnachu Byd (2)

- Tariffau y Wlad Fwyaf Ffatriol ar fewnforion o'r UE
- Cadw Cwotâu Tariff o 3ydd wledydd
- Tariffau y Wlad Fwyaf Ffatriol ar allforion o'r DU sy'n mynd i'r UE
- Dim newid yn y strwythurau tariffau ar gyfer allforion i weddill y byd
- Costau hwyluso masnach o 8% ar fasnach rhwng y DU ar 27 yr UE

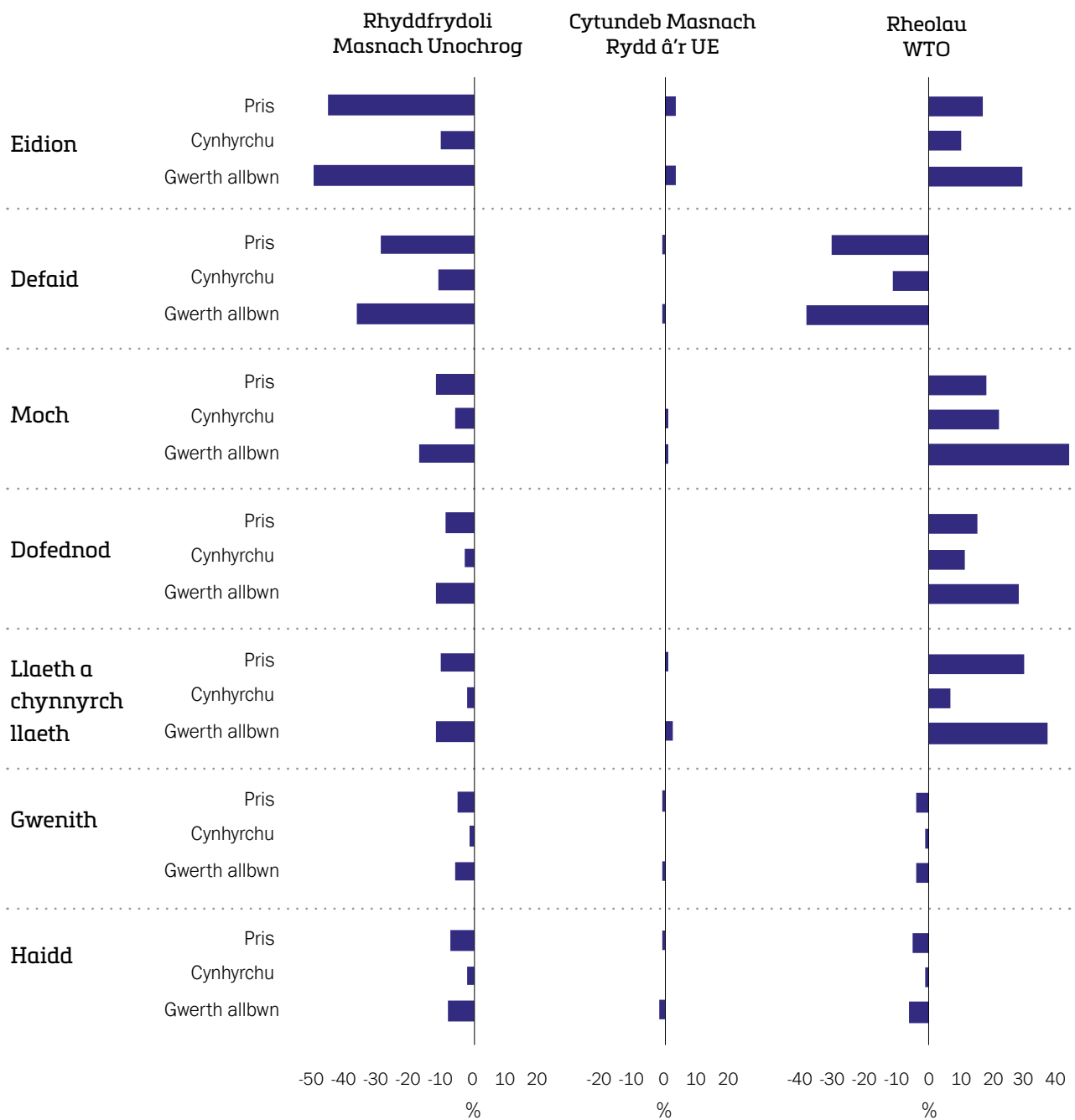
Rhyddfrydoli Masnach Unochrog (3)

- Dim tariffau ar fewnforion i'r DU o wledydd yr UE a gweddill y byd
- Tariffau y Wlad Fwyaf Ffatriol ar allforion y DU i'r UE
- Dim newid yn y strwythurau tariffau ar gyfer allforion i weddill y byd
- Costau hwyluso masnach o 8% ar fasnach rhwng y DU a 27 UE

Ffynhonnell: www.afbini.gov.uk/publications/afbi-report-post-brexit-trade-agreements-uk-agriculture

³ Mae'r llinell sylfaen yn ymwneud â'r cyfnod rhwng 2016 a 2025, ac mae'n cymryd bod y DU wedi'i integreiddio'n gyfan gwbl o fewn Marchnad Sengl yr UE a'r Undeb Tollau. Mae'r diwygiadau i'r Polisi Amaethyddol Cyffredin cyn 2013 yn parhau yn eu lle ar gyfer y llinell sylfaen.

Ffigur 1: Canran y newid a ragwelir ym mhrisiau cynwyddau, cynhyrchaint a gwerth allbynnau'r DU o'u cymharu â llinell sylfaen 2025⁴

Ffynhonnell: www.afbini.gov.uk/publications/afbini-report-post-brexit-trade-agreements-uk-agriculture

⁴ Mae'r llinell sylfaen yn ymwneud â'r cyfnod rhwng 2016 a 2025, ac mae'n cymryd bod y DU wedi'i integreiddio'n gyfan gwbl o fewn Marchnad Sengl yr UE a'r Undeb Tollau. Mae'r diwygiadau i'r Polisi Amaethyddol Cyffredin cyn 2013 yn parhau yn eu lle ar gyfer y llinell sylfaen.